

ALEXANDER - VON HUMBOLDT

agahî

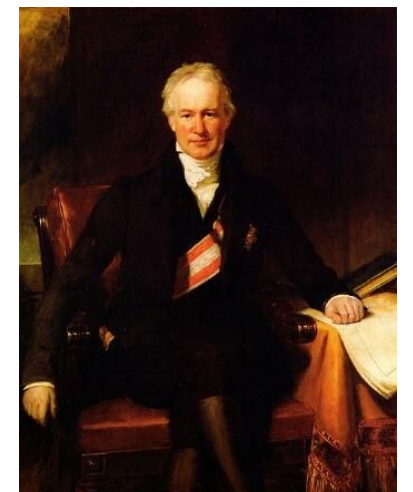
Languages

Alexander von Humboldt - biography

Friedrich Wilhelm Heinrich Alexander von Humboldt, ku bi navê Alexander von Humboldt tê naskirin, di 14ê Îlona 1769an de li Berlînê ji dayik bû û di 6ê Îlonê de li wir mir. Gulan 1859. Ew birayê piçûk ê Wilhelm von Humboldt bû.

Malbat

Alexander von Humboldt kurê duyemîn yê sereke Prussian teqawid bû. D. û Chamberlain Alexander Georg von Humboldt û jina wî Marie-Elisabeth von Hollwede, née Colomb, li Berlînê ji dayik bûye. Malbata wî ya dewlemend hişt ku ew û birayê wî Wilhelm von Humboldt perwerdehiyek berfireh bistînin. Di keleha malbatê ya li Berlîn-Tegelê de mamosteyên hêja ji bo du zarokan peyda bûn.

Wêne: A. v. Humboldt

Perwerde û kariyera

Humboldt ji temenek piçûk ve eleqeyek nîşanî dîroka xwezayî û zanista nebatan da. Li Hamburgê li Akademiya Bazirganiyê xwend û di sala 1791ê de li Akademiya Madenê ya Freibergê li cem erdnasê navdar Abraham Gottlob Werner xwend. Kariyera wî ya pîşeyî di Sibata 1792-an de li beşa kanan a Prusyayê wekî nirxdarek cum voto dest pê kir.

Humboldt çend salan gerên lêkolînê li Amerîkaya Latîn, DY û Asyaya Navîn kir. Di vê demê de bi hezaran nebat berhev kirin, ziwa kirin û ji bo lêkolînê şandin Ewropayê.

Xebata zanistî

Humboldt di warên fîzîk, erdnasî, mînerolojî, botanîk, erdnîgariya nebatan, zoolojî, klîmolojî, okyanûs û astronomiyê de lêkolînên qada zanistî pêk anî. Lêkolînên din li ser erdnîgariya aborî, etnolojî, demografî, fîzolojî û kîmyayê bûn. Wî bi gelek pisporên ji dîsîplînên cûrbecûr re ramanan danûstendin û bi vî rengî torgilokek zanistî çêkir.

Wêne: Bust of Humboldt

Alexander von Humboldt "herî mezintirîn xwezayê [xwe] yê dema [xwe]" dihat hesabandin. Akademiya Zanistî ya Prusyayê ew wekî "yekemîn mezinê zanistî yê temenê xwe" bi nav kir, ku navdariya wî ya cîhanî ji ya Gottfried Wilhelm Leibniz jî derbas bû. Akademiya Zanistî ya Parîsê paşnavê "Arîstotelesê Nû" da wî.

Di jiyana xwe de gelek keşf û îcad kirin. Ya ku di vir de pir çêker e ev e ku Humboldt pêşî hemî dahênanên xwe li ser xwe ceriband (mînak ceribandinên elektrîkê) û ji ber vê yekê pir caran bi tengahî ji mirinê xilas bû.

mîras

Tevliheviya kar û jiyana Humboldt tê vê wateyê ku piştî mirina wî, gelek tevgerên civakî û siyasî ji bo armancên xwe serî li wî didin. Îro gelek heywan, derdora 900 nebat, çiya û çem navê Humboldt li xwe dikin. Mînakî, çema Humboldt (herika okyanûsa sar a ku li berava rojavayê Amerîkaya Başûr diherike) an jî Çiyayên Humboldt ên li Antarktikayê.